

จากประเด็น "นักวิชาการขายตัว"

ถึงการออกสู่อิสรภาพของมหาวิทยาลัย

..... ระบุที่ สาครวิถ

"วิชาการ" คือ กระแสความจริงของปรากฏการณ์ต่าง ๆ ที่ปรากฏอยู่ในธรรมชาติและสังคมมนุษย์ หากมนุษย์นำมาอยู่ใต้อิทธิพลของการจัดการ จำเป็นต้องรักษาพื้นฐานไว้ ให้มีความเป็นกลางอย่างดีที่สุด จึงจะสามารถอ่านวญประโยชน์สู่สังคมได้อย่างแท้จริง

หากขณะใดที่มีการนำเอาอคติของมนุษย์เข้าไปแอบแฝง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มนุษย์ที่อยู่ร่วมกันในสังคม มีอิทธิพลอำนาจไม่เท่ากัน กลุ่มซึ่งมีอำนาจเหนือกว่าและมีโอกาสก้าวหน้าในค่านิยมรูปวัตถุไปไกลกว่า เป็นฝ่ายฉกฉวยโอกาสใช้ความเหนือกว่าเข้าไปจัดการ ผลการจัดการย่อมสะท้อนพิษภัยสู่คนส่วนใหญ่ซึ่งเป็นพื้นฐานโดยแท้ของโครงสร้างสังคมในทุก ๆ ด้าน

แม้ในขณะนั้น อาจส่งผลอ่านวญประโยชน์ให้แก่ฝ่ายจัดการซึ่งเป็นคนส่วนน้อย แต่ในที่สุดวิถีจักรของกระแสก็จะหวนกลับมาทำลายทุกคนอย่างไม่ละเว้น ไม่ว่าหน้าไหน และมีสถานะในสังคมอย่างไรก็ตาม

ปัจจุบันนี้มักมีการกล่าวถึงประเด็นปัญหา "นักวิชาการขายตัว" ในสังคมไทยกว้างขวางมากขึ้น ดังเช่น เมื่อมีเหตุการณ์ปฏิวัติ ก็มักได้พบเห็นภาพนักวิชาการจำนวนหนึ่ง สะท้อนพฤติกรรมในเชิงวิ่งเต้นเข้าไปรับใช้กระแสอำนาจเหนือกว่าด้วยรูปแบบต่าง ๆ

แม้ในยามเหตุการณ์ปกติ ก็มักมีนักวิชาการจำนวนหนึ่งที่สะท้อนภาพให้รู้สึกว่ามี การวิ่งเต้นเข้าไปรับใช้ นักการเมืองผู้บริหาร แม้ผู้บริหารงานประจำ หรือบุคคลซึ่งตนคาดว่า มีแนวโน้มมีอำนาจมั่นคง คุณประโยชน์ให้เป็นการส่วนตัว รวมถึงวิถีทางซึ่งหวังว่าจะช่วยให้ได้มาซึ่งอามิสที่เปลี่ยนไปจากงานซึ่งตนเองเคยปฏิบัติมาก่อน อย่างขาดเหตุผลที่จะสามารถอธิบายให้กระจ่างชัดได้

เนื่องจากบุคคลทั้งหลายมองนักวิชาการด้วยความรู้สึกดังกล่าวแล้วนี้เอง ที่มีแนวโน้มสืบต่อไปอีกว่า เป็นการกระทำที่หวังสิ่งต่าง ๆ เพื่อตนเอง แท้จริง ๆ แล้วอีกประการหนึ่ง อาจสืบเนื่องมาจากแนวคิดพื้นฐานนักวิชาการบางคนที่สอกลล่องกันกับบุคคลผู้ถืออำนาจอยู่ในขณะนั้นก็ได้ แต่ประเด็นหลังดังกล่าว มักไม่มีใครมีใครกล่าวถึง

เราจึงสงสัยว่า เพราะในสภาพพื้นฐานสังคมเช่นนี้ทำให้เห็นไถ่ยาก หรือว่าพฤติกรรมที่นักวิชาการลักษณะนี้แสดงออก ส่อให้เชื่อกันไปว่า มีน้อยคน ที่ยังคงอยู่บนพื้นฐานความคึกของตนเองได้อย่างมั่นคง

กับอีกประเด็นหนึ่งซึ่งควรถือเป็นปัญหาสำคัญที่ไม่ควรมองข้ามก็คือ พื้นฐานสังคมไทยในช่วงที่เป็นมาแล้ว มีการถือพรทศกแทนถือหลักการบนพื้นฐานส่วนรวมที่ควรจะมีกัน จึงส่งผลกระทบทำให้คนทั่วไปในสังคม มักมุ่งความรู้สึกกันไปในแนวทางเดียว

กึ่งกรณีตัวอย่างเช่น เมื่อไม่นานมานี้ มีบุคคลหนึ่งผู้ถืออำนาจระดับสูงซึ่งได้มาจากการปฏิบัติ กล่าวท่อนักข่าวผู้สื่อข่าวทราบว่า ต้องมีการนำพรรคพวกเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งในพื้นฐานอำนาจรัฐใน รัฐสภา โดยให้เหตุผลว่า เพราะได้ร่วมเป็นร่วมตายกันมาแต่แรก (ที่ทำให้ได้มาซึ่งอำนาจ)

เพื่อให้สามารถมองเห็นได้คล้ายสายตาที่ผ่านเข้าถึงพื้นฐานจริงของปัญหา และร่วมมือกันแก้ไข อย่างจริงจัง เราจึงไม่ควรเน้นคำหยาบที่ตัวบุคคล แต่ควรพิจารณาอย่างละเอียด ประกอบกับมีการยอมรับสภาพที่เป็นจริงก่อนอื่น

จากภาพดังกล่าวแล้ว น่าจะช่วยให้เห็นได้ว่า ไม่เพียงบุคคลในกลุ่มอำนาจดังกล่าวเท่านั้น ที่สะท้อนปัญหาให้เห็น แม้พวกดัดจริตมองบุคคลในกลุ่มนักวิชาการเอง ก็ย่อมเห็นภาพท่านเองเหมือนกัน ไล่จากหลาย ๆ ลักษณะที่แสดงออก การเห็นได้ชัดเจนมากน้อยต่างกัน ก็เป็นเพียงความหลากหลาย ในค่านิยม

ในสภาพสังคมไทยปัจจุบันนี้ เมื่อกล่าวถึงนักวิชาการ โดยสัญชาตญาณของคนทั่วไปมักมีแนวโน้ม หมายถึง กลุ่มบุคคลผู้ใช้ชีวิตอยู่บนพื้นฐานงานการศึกษา และยังกำหนดกรอบจำกัดอยู่ที่สถาบันระดับสูง เป็นส่วนใหญ่ สะท้อนภาพให้รู้สึกได้ว่า บุคคลจำนวนมากยังถือวิถีชีวิตในค่านิยมการศึกษา มุ่งเน้นต้องการ ปรียญาสูงชั้น

และเช่นเดียวกัน ชีวิตที่ทำงาน แทนการมุ่งสร้างสรรค์จากใจจริง ก็เน้นการก้าวร้าวขึ้นสู่อำนาจ ที่อยู่ค้ำบ้นและใหญ่ยิ่งขึ้น ตึกตามมาด้วยค่านิยมที่เชื่อว่าเป็นวิถีทางที่มีเกียรติยศ ทรัพย์สิน และอามิสรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งจริง ๆ แล้วก็คือ กระแสและวิถีทางที่มุ่งแสวงหาสิ่งต่าง ๆ ในค่านิยมวัตถุและจากสิ่ง ซึ่งอยู่ภายนอกตนเองของแต่ละคน

การเจริญของกรอบชีวิตจริงของนักวิชาการ ที่ควรจะเป็นกว้างและมีรากหยั่งลงลึกยิ่งขึ้น จึง ถูกกำหนดให้ค้ำบ้นเร็วแคบลงไป ส่วนค้ำบ้นล่างก็ซุกตัวอยู่ในกรอบจำกัด ชาติกระแสทำนุบำรุงที่ แท้จริง จึงร่วงแต่จะถูกร่อนลงไปเรื่อย ๆ

จากสภาพการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว แม้การพูดถึงนักวิชาการ จึงมีแนวโน้มที่มุ่งเน้นครูอาจารย์ ในมหาวิทยาลัย ยิ่งไปปรียญาสูง คุยยิ่งรู้สึกได้ว่า เก่งกล้าสามารถ กับอีกค้ำบ้นหนึ่ง ในกรอบของสถาบัน ก็ยังแฝงไว้ด้วยความเป็นพรรคพวก หากสถาบันใดไม่ได้มีชื่อเป็นมหาวิทยาลัย ก็ดูจะน้อยหน้า จึงมัก มีการกั้นรั้วด้วยรูปลักษณะต่าง ๆ ทั้งที่แฝงอยู่และแสดงออกมาภายนอก

ทั้ง ๆ ที่ว่า หากเข้าใจค่าจำกัดความของวิชาการ ซึ่งกล่าวไว้ตั้งแต่แรก ก็น่าจะรู้ว่า แก่นแท้ ของบุคคลผู้ควรได้รับการยอมรับว่าเป็นนักวิชาการอย่างแท้จริงนั้น น่าจะได้อำนาจที่ใดที่ใด ที่ถือรากฐาน ตนเองได้อย่างมั่นคง และขณะเดียวกันอีกค้ำบ้นหนึ่งก็ยังลงสู่พื้นฐานลึกซึ้งยิ่งขึ้น ทั้งนี้และทั้งนั้น เพื่อ หวังวิถีชีวิตที่มุ่งสู่ความเป็นมนุษย์แท้จริงยิ่งขึ้น ไม่ว่าการเจริญเติบโตสู่ภายนอกจะเป็นอย่างไร ย่อม เป็นไปตามธรรมชาติของ เหตุและผลบนพื้นฐานจริงของแต่ละคน โดยที่เจ้าตัวไม่นำจิตใจตนเองไปยึด

ในช่วงที่ผ่านมาไม่นานนัก เรามักได้พบภาพสะท้อนจากการพูดการเขียนระดมความคิดเห็นว่า การพัฒนามหาวิทยาลัยมีนิยามมุ่งเน้น "ความเป็นเลิศทางวิชาการ" เป็นเป้าหมายหลัก หากสามารถเข้าใจสิ่งที่กล่าวมาแล้วทั้งหมดก็ถึงพื้นฐานกระแส ย่อมเข้าใจความเป็นเลิศทางวิชาการที่แท้จริงได้ คงจะต้องกล่าวย่ำว่า ไม่ใช่เป็นเลิศทางวิชาการที่ตัวเองเป็นผู้กำหนด หากควรเป็นเรื่องของสังคมทั่วไป เป็นฝ่ายแสดงออก เมื่อมองสู่ภาพสะท้อนของมหาวิทยาลัย

ลองหวนกลับมาพิจารณาภาพที่เป็นจริงในปัจจุบันว่า ทิศทางการพัฒนาในช่วงที่ผ่านมาแล้ว มีแนวโน้มมุ่งสู่เป้าหมายจริงหรือ หรือว่ายิ่งทำให้ห่างจากเป้าหมายจริงออกไปเรื่อย ๆ หากเป็นดังกล่าวก็น่าจะเป็นเรื่องที่น่าคิดว่า การแสดงออกด้วยการพูดการเขียนที่ว่า ต้องการความเป็นเลิศทางวิชาการ ขวนให้รู้สึกได้มากขึ้นว่า เป็นเพียงเครื่องประดับกิจกรรมต่าง ๆ กับอีกประการหนึ่ง อาจเป็นสิ่งสนับสนุนให้นักวิชาการ เน้นวิถีทางที่มุ่งขุดลอกทางเทคนิคแบบตัวใครตัวมันมากขึ้น เพราะพื้นฐานที่เข้าไม่ถึงความหมายที่แท้จริงของวิชาการ หากติดอยู่กับเทคโนโลยีในคานารูปแบบ

แม้กระแสความรู้สึกนึกคิดในปัจจุบัน ที่มองภาพคนกลุ่มหนึ่งอย่างเน้นความรู้สึกว่า "เป็นนักวิชาการขายตัวและเป็นตัวปัญหา" หากมุ่งแก้ปัญหาจากพื้นฐานนี้ ก็เป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุ นอกจากไม่ช่วยให้สามารถแก้ปัญหาได้จริงแล้ว ยังเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างบรรยากาศวิชาการให้ตกอยู่ในสภาพ ไม่มั่นคงไป - ค้ำกันไป เป็นการสร้างปัญหา เพิ่มองศากระแสทำลายคนที่อยู่ร่วมกันรุนแรงยิ่งขึ้น จุดเริ่มต้นของวิถีทางที่แก้ปัญหาได้อย่างจริงจัง ก็มีโอกาสเกิดขึ้นได้ยากยิ่งขึ้นไปอีก

หากแต่ละคนมีการศึกษาที่เข้าถึงรากฐานจริงได้ ย่อมสามารถเห็นภาพปัญหาในอีกทิศทางหนึ่งที่น่าจะเป็นของแท้ได้ชัดเจนกว่า ซึ่งมีภาพนักวิชาการขายตัว หากเป็นเพราะ ระบบการจัดการศึกษาไปรับเอาคนซึ่งตกอยู่ในสภาวะขายตัวมาสร้างเป็นนักวิชาการ แต่ไม่อาจจัดฝึกเป้าสภาวะดังกล่าวให้ เขาย่างลงได้ หากยังปล่อยให้ลูกหลานมาถึงขั้นมีคนขายตัวเข้าไปปะปนเป็นผู้บริหาร ระบบค้ำคนเข้าสู่วิถีทางการพัฒนาวิชาการก็ค่อย ๆ พัฒนาตัวเองขึ้นมาด้วย เงื่อนไขที่กำหนด กลับมองเอาบุคคลลักษณะเช่นนี้ให้มีโอกาสมากขึ้น

หากมองเห็นประเด็นที่กล่าวแล้วได้ก็น่าจะถือว่า เป็นการมองปัญหาจากทรวงระของการศึกษาที่แท้จริง เพราะเป็นการมองอย่างให้ความสำคัญแก่รากฐานซึ่งเป็นที่มาของวิถีชีวิตแต่ละคน จึงขอฝากไว้ ณ ที่นี้ ให้ลองนำไปพิจารณากันดูบ้าง โดยเหตุที่เชื่อว่า หากแต่ละคนเห็นภาพชัดเจนยิ่งขึ้นก็ค้นพื้นฐานจริงของตนเอง กระแสที่มุ่งสู่ทิศทางแก้ปัญหาได้อย่างจริงจังย่อมบังเกิดได้เอง

เพราะโดยหลักการพื้นฐาน พฤติกรรมที่แต่ละบุคคลปฏิบัติอย่างจริงจัง ย่อมมีส่วนร่วมอย่างสำคัญต่อการกำหนดการเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เป็นผลจริงจังกว ไม่ว่าจะช่วยให้ดีขึ้นหรือเลวลง ย่อมขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่อยู่ในรากฐานการศึกษาในแต่ละคน เป็นสิ่งกำหนด แก่บุคคลใดทำผิด หากมันคงอยู่บนพื้นฐานที่แท้จริงของตนเอง ย่อมสามารถปรับเปลี่ยน วิถีทางใหม่ได้ด้วยตนเอง และณ จุดนี้เองที่บุคคลจะคว้า สิ่งอันทรงคุณค่าอย่างยิ่งแก่ชีวิต ไว้ เพื่อแสดงผลงานอันทรงคุณค่าแก่สังคมในอนาคต

อนึ่งนอกจากทิศทางและเงื่อนไขการมองปัญหา นักวิชาการรายตัว ที่ยังกำหนดกรอบตัวเอง มุ่งเน้น
เห็นภาพอยู่กับครูอาจารย์มหาวิทยาลัยซึ่งวิ่งเต้นเข้าไปหาอำนาจปฏิบัติ หรือแม้อำนาจของรูปวัตถุและอามิส
ลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งอำนาจการเมืองที่มีแนวโน้มกุมอำนาจบริหารรัฐ ล่องหนามองที่บรรยากาศใน
กระแสการศึกษาศึกษาเอง เราคงต้องยอมรับความจริงว่า มีการสะท้อนให้เห็นภาพของการวิ่งเต้น
บนพื้นฐานกระแสเดียวกัน เพื่อหวังสิ่งซึ่งเชื่อว่า คือความมีหน้ามีตา มีเกียรติยศ ซึ่งจะตามมาด้วยการมี
อำนาจและอามิสต่าง ๆ ล้วนเป็นทิศทาง มุ่งออกจากตนเองขึ้นสู่ด้านบน ซึ่งมีพื้นฐานที่เน้นอยู่กับค่านิยม
วัตถุแทนการมุ่งเน้น วิชาพื้นฐานความเป็นมนุษย์ไว้ให้มั่นคงอยู่ได้

ทั้ง ๆ ที่ปรัชญาการศึกษา ที่ปรากฏเขียนไว้บนแผ่นกระดาษ หรือนำมาพูดอ้างว่า รากฐานการ
ศึกษาที่แท้จริงของมนุษย์แต่ละคน ที่พึงจำเป็นต้องให้ความเคารพไว้อย่างสำคัญที่สุดคือ ความรักซึ่งชีวิต
มีมาแต่กำเนิด แม้จะแฝงไว้ด้วยเงื่อนไขที่ทำให้แต่ละคนรักสิ่งต่าง ๆ ไม่เหมือนกัน ความแตกต่างกัน
ดังกล่าวก็ เป็นส่วนหนึ่งที่อยู่ในกระแสธรรมชาติที่ควรได้รับความเข้าใจจากสังคมและผู้บริหารและจัดการ
และแสดงออกด้วยการยอมรับตลอดจนให้การสนับสนุนร่วมมือกันก่อนอื่น เพื่อหวังผลในการพัฒนาการศึกษา
ได้อย่างจริงจัง

สิ่งซึ่งกล่าวย่ำไว้ ผู้ใหญ่ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาแต่ละคนควรสามารถรู้ได้ เข้าถึงได้เป็นคุณสมบัติ
ทำให้ในค่านิยมปฏิบัติ ไม่ว่าจะกำหนดพฤติกรรมลักษณะใดที่ส่งผลเป็นสื่อการศึกษา ย่อมมีการเคารพสิทธิและ
เสรีภาพแก่บุคคลอื่นโดย เฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนอยู่ในพื้นฐาน ทั้งนี้ทั้งนั้น เพื่อหวังผลสะท้อนกลับมาให้มี
โอกาสเรียนรู้จากสิ่งซึ่ง เป็นของจริง เป็นหลักการสำคัญ

ซึ่งธรรมชาติของกระแสดังกล่าวหากปรากฏ เป็นความจริงขึ้นในวิถีชีวิตของแต่ละคนมาตั้งแต่
เด็กจนเติบโต ไม่ว่าจากพ่อแม่ที่เลี้ยงดู จากครูผู้สอนศิษย์ ไปจนถึงผู้บริหารประเทศกับประชาชน
แม้ระหว่างผู้บริหารการศึกษากับนักวิชาการ ในลักษณะ "ระหว่างชีวิตคือชีวิตที่ร่วมอยู่ในชุมชนเกี่ยวกับ
วิถีทางของการพัฒนาการศึกษา ย่อมส่งผลสนองในแนวทางที่ค้ำยัน

หากจุดเริ่มต้นสามารถเกิดขึ้นบนพื้นฐานจริงได้ ประเด็นปัญหาการนำเอาคนที่มีนิสัยชายตัวมา เป็น
นักวิชาการก็ดี กับอีกด้านหนึ่งการที่ชีวิตคนจะต้องเปลี่ยนแปลงวิถีไปสู่สภาพเป็นบุคคลชายตัวก็ดี ย่อมมี
โอกาสปรับ เปลี่ยนทิศทางมา เป็นนักวิชาการที่แท้จริงมากขึ้น และเป็นความหวังที่สามารถเห็นได้ว่า เป็นไป
ได้ หากปราศจากการนำจิตใจไปเกาะเกี่ยวว่าจะต้องเป็นได้เร็วหรือช้า

จากอดีตที่ผ่านมาจนถึงปัจจุบัน ความสภาพความจริง การนำเอาคนที่มุ่งหน้าชายตัวมากำหนดให้
เป็นนักวิชาการในระบอบการจัดการศึกษา ก็ยังสะท้อนภาพให้เห็นได้ชัดเจนถึงภาพสะท้อนดังกล่าว จะ
มากน้อยต่างกันก็ระหว่างกาลเวลา ระหว่างสถานที่ และสถาบัน ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในโครงสร้าง
ของแต่ละแห่งแต่ละโอกาส

บุคคลากรในระบอบอำนาจระดับต่าง ๆ จำนวนไม่น้อยจึงยังคงสะท้อนภาพของการใช้กรอบรูปแบบ
ซึ่งตนเองพอใจเป็นค่านิยมเปิดออก และแสดงออกซึ่งการสนับสนุน แต่แสดงท่าทีเฉยเมยกับสิ่งซึ่งอยู่นอกกรอบ
ซึ่งจริง ๆ แล้ว จำเป็นต้องให้การสนับสนุนร่วมมืออย่างเท่าเทียมกันในทุก ๆ เรื่อง

สิ่งที่กล่าวแล้ว สำหรับบุคคลผู้รู้ได้เข้าถึงได้ ย่อมสามารถเห็นได้จากบรรยากาศการจัดการศึกษาทั้งระบบ ทั้งตัววัยเด็ก เล็กขึ้นมาถึงระดับมหาวิทยาลัย โดยเหตุนี้เอง ปัญหาจึงมีกระแสที่เข้าไปแพร่อิทธิพลรุนแรงยิ่งขึ้นในบรรยากาศการบริหารและจัดการด้านอาชีพ ยิ่งในระบบทางการซึ่งถืออำนาจรัฐก็ยิ่ง เค้นเข็ดมากขึ้น

หวนกลับมาพิจารณาบรรยากาศในมหาวิทยาลัย จะพบว่ายังมีกระแสแยกเยียดจากอำนาจเหนือค่านหนึ่ง ร่วมกับการกำหนดกรอบ ให้นักศึกษาศึกษาเน้นเพียงการเรียนจากห้องเรียนและจากครูอาจารย์ ในรูปแบบซึ่งถูกอำนาจกำหนดเกรงคละแนบ แม้กิจกรรมนอกห้องเรียน ก็ยังมีแนวโน้มสะท้อนให้เห็นภาพของการสนับสนุน ซึ่งแฝงไว้ด้วย เงื่อนไขที่ผู้ใหญ่วัยระดับบนตามลำตัว เชื่อว่าจะไม่ส่งผลกระทบต่ออำนาจตนเอง

ในสภาวะสูญเสียสมดุลของเหตุและผล ซึ่งเป็นบรรยากาศที่ควรถือว่า เป็นปัญหาพื้นฐานของการจัดการศึกษาเพื่อมุ่งวิถีทางสู่คุณภาพที่แท้จริง การจะเริ่มทบทวนกระแสใหม่ได้ชัดเจนที่สุดน่าจะทำได้แก่ การเสียดสีจากบุคคลากรในทุกระดับงานบริหาร ที่อยู่ในฐานะผู้ใหญ่กว่าเท่านั้น ทั้งนี้ เพื่อกอบกู้สถานการณ์ทุกรูปลักษณะให้กลับคืนสู่สิ่งซึ่งควรอยู่กับ เหตุและผลอย่างจริงจังได้

ไม่ว่าจะเป็นการ เสียดสีในค่านความคิดเห็นบนพื้นฐานที่จริงจัง หรือในค่านรูปวัตถุ อำนาจและความสะดวกสบายซึ่งตนเอง เคย เชื้ออยู่บนรากฐานของการยึดถือ

กระแสซึ่งเรียกกันว่า "สมองไหล" คงไม่ถูกนำมาพิจารณาแก้ปัญหากันอย่าง เน้นการมองอยู่ในกรอบค่านรูปวัตถุอย่าง เค้นเข็ดเช่นที่แล้ว ๆ มา เช่นการคิดเพิ่มรายได้ให้ครูอาจารย์อยู่เพียงค่านเดียว ซึ่งแน่นอนที่สุด หากใ้มาตรการนี้ หากได้ข่มขู่หมายความว่า ระบบการโน้มน้าวจิตใจให้คนอยู่ได้ จะปรับ เปลี่ยนตัวเองมามีผล "คักคนซึ่ง เห็นแก่วัตถุ" มากขึ้น

ส่วนอีกค่านหนึ่ง ระบบกำหนดกรอบกระแสจากบนสู่ล่าง ย่อมเกิดกระแสที่มีผลกัน เอาบุคคลผู้มีอุดมการณ์อยู่ในจิตวิญญาณจริง ๆ ที่ทุ่มเทชีวิตให้กับงานอย่างปราศจากการค่านึงถึงตนเองมากนักให้ต้องผละออกไปโดยปริยาย

และขณะนี้บุคคลากรในค่านวิชาการซึ่งไม่เพียงเป็นอาจารย์มหาวิทยาลัย แม้ในองค์กรบริหารอื่น ๆ ของรัฐ บุคคลผู้มีความคิดอิสระ สามารถรู้ผิดชอบชั่วดีและสภาวะที่เหมาะสมได้จากธรรมชาติทางซึ่งจริง ๆ แล้วก็คือ ผู้ที่สามารถอนุรักษ์พื้นฐานความเป็นมนุษย์และเป็นนักวิชาการจริง ๆ ไว้ได้ตามเหตุและผล ก็ยังคงตกอยู่ในสภาพที่ราชการได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง ที่วิถีความคิดได้มีโอกาสเป็นไปตามครรลองดังกล่าวแล้วอย่างเปิดเผย บนฐานการเสียดสีของผู้บริหารอย่างกล้าหาญ หากยังคง เค้นเข็ดอยู่กับกลุ่มบุคคลผู้แสดงแนวโน้มชายตัวให้แก่อิทธิพลภายนอก ไม่มากนักน้อย หรือแม้กระทั่งโอกาสแก่คนกลุ่มนี้มากกว่าโดยไม่ต้องทุก

ในเมื่อทบวงมหาวิทยาลัยซึ่งเป็นองค์กรทางการที่ทำหน้าที่จัดการศึกษาระดับอุดมศึกษา ใต้ประกาศนโยบายให้อิสระภาพแก่สถาบันอุดมศึกษาของรัฐ บนหลักการเดียวกันไม่ว่าจะเป็นของรัฐหรือไม่เป็นก็ตาม เราคงไม่มองภาพแต่เพียงผู้ถือสหภาพบนพื้นฐานพฤติกรรมที่อยู่ภายนอก หากควรมองผู้บริหารภายในระหว่างกลุ่มอำนาจบริหารกับกลุ่มนักวิชาการและประชากร ซึ่งควรร่วมกันใช้โอกาสพัฒนาโครงสร้างและระบบที่เป็นจริงบนฐานการปฏิบัติให้มีอิสระยิ่งขึ้น

หากพิจารณาที่นำหนักของฐานอำนาจการบริหารและจัดการระดับต่าง ๆ ฤๅจะสำคัญคอกหนึ่งก็คือ การได้มาซึ่งบุคคลผู้บริหารผู้มีอิสระภาพ ทั้งพาตนเองได้อย่างเต็มที่ ไม่ยอมตกอยู่ที่อิทธิพลอำมาตย์ไม่ว่ารูปแบบไหน และมีรากฐานตนเองหยั่งลึกลงถึงพื้นดินลึกซึ่งมากขึ้น สามารถเชื่อมโยงกระแสความคิดขากล่างสู่บนได้อย่างคล่องตัว

ซึ่งแน่นอนที่สุด คุณสมบัติเช่นนี้คงไม่ต้องกล่าวออกมา เป็นคำพูดถึง "การมีคุณธรรม เมตตาธรรม" หรืออื่นใดอีก กับอีกประเด็นหนึ่ง ยิ่งเป็นผู้บริหารระดับสูงมากเพียงใด ควรมีความเข้มแข็งลึกซึ่งมากขึ้นเพียงนั้น เพื่อส่งผลสร้างสรรควิถีทางของกระแส ในอีกด้านหนึ่งของธรรมจักร ซึ่งถือรากฐานจริงอยู่กับบุคคลากรทั่วไป ให้มีโอกาสพัฒนาตนเองเจริญผู้ถือสหภาพยิ่ง ๆ ขึ้นไปในอนาคต

สุดท้ายนี้ใคร่ขอกล่าวย้าว่า อิสระภาพในรากฐานจิตใจแต่ละคน ในแต่ละสถาบัน ซึ่งไม่มีการจำกัดกรอบ แบ่งแยกว่า เป็นผู้บริหารหรือประชากรทั่วไป ถือเป็นที่ฐานแท้ที่รองรับการมุ่งพัฒนาตนเองของทั้งสถาบันและนักวิชาการให้ไปสู่เป้าหมายดังกล่าวได้ และสะท้อนผลสู่นักศึกษาซึ่งเป็นชนรุ่นหลัง ถึงประชาชนทั่วไปได้อย่างต่อเนื่อง หากเป็นไปก็ย่อมนำสถาบันการศึกษาไปสู่สหภาพและเป็นหลักชัยให้แก่ทุกคนเพื่อการพึ่งพาได้อย่างแท้จริง ซึ่งควรถือเป็นที่สุดของอุดมการณ์การจัดการศึกษาค้ำ

วิถีทางดังกล่าวแล้ว จะประสบผลสำเร็จได้ ย่อมขึ้นอยู่กับทุกคน ทั้งบรรดาครูอาจารย์ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป.